

napisal kak Drabosnjak ali Andreaš, bi sodil malo drugače. Pa ga je Lah in l. 1922. in še za Ivana Albrechta nesrečnim poizkusom oknjižiti koroško pravljico. Čudim se, kako je mogel »Hidar« v Zvon. V knjižni obliki ga prej priporočim. Naše korotanstvo pa bo mimo »Hidarja« vendar še vedno »Miklova Zala«.

Dr. I. Pregelj.

Charles de Coster: **Ulenspiegel in Lam Dobrin**. Poslovenil Anton Debeljak. V Ljubljani, 1923. Založila Tiskovna zadruga. Natisnila Delniška tiskarna v Ljubljani.

Tiskovna zadruga vrši po načrtu slovensko prosvetno delo, odkar je prevzela kot založnica posle starejših, zdaj nekam ohromelih založniških zavodov. Eno najjačjih književnih podjetij te zadruga je Prevodna knjižnica. Deveta knjiga vsebuje prevod obširnega in slovitega poema, ki ga je napisal v francoščini veliki belgijski romantik Charles de Coster. Poem je homersko nazoren in sočen oris flamske zemlje, duše, besede in šale, poleg Hugoja, najpopolnejše, kar je ustvarila romantika v francoskem jeziku. Prevod je torej čin. Nekako osmino je prevel Župančič. Bilo bi poučno primerjati, kako prevaja Župančič, kako Debeljak. Reči moram, da ni opaziti velike razlike, če izvzamem, da Debeljak vendar ponekod pretirava s »pleteršništvom«. Sploh to pleteršništvo! Čul sem, da ga visoko naobražen slavist ljubljanske univerze odklanja. Kar načez? Ne bo šlo. Povsem opravičeno se mi zdi presajanje tujega arhaizma z analognim zgodovinskim in lokalnim slovenskim izrazom. Kako naj sicer ohranimo vonj izvirnika, ki mora obdržati prav ta vonj besede? Manj umestno bi bilo posluževati se zakladov iz slovarja pri klasičnosti renesančne, objektivne, anacionalne umetnosti, n. pr. Dantejeve, Tassove, Petrarke. Kaj pa v izvirnih slovenskih umetninah? Res je, da se sliši nekam trpko: iz slovarja črpam. Res je pa tudi, da to črpanje bistveno ni nič drugega kakor kar so delali Prešeren, Jurčič, Levstik, Finžgar in Prelesnik in Župančič, ki so rabili (mlajši le deloma) mesto mrtvega slovarja živi, v ljudstvu nabrani besedni zaklad. Slavist bi smel po moji sodbi le tam grajati, kjer bi opazil, da umetnik Pleteršnika rabiti ne zna. Dvomim celo, da sme kot slavist grajati nekaj, kar je bolj estetično pogrešeno, kakor pa slovniško, kakor se je n. pr. Štrekelj spodtikal ob nemških pesnikih narečja, kjer vnašajo v pristni narodni ton besednost knjige, kakor podobno tudi Hrvat Domjanić štokavstvo v kajkavstvo. Slovenecem resna knjižna umetnost v narečju sploh ni možna. S čim naj tedaj slovenski umetnik folklorno riše čuvstvovanje preteklih slovenskih dob? Ali bo smel zajeti od nemškega sloga v Trubarju, Pohlínu, očetu Bleiweisu? Kar sme, je samo zgodovinsko besedišče. Grajati pa sme slavist prestopke kakor: medenica = Frauenbecken, polnica v pomenu sedanje punice (dr. Breznik — Preglju). Tudi to beleži po pravici, ali rabi pisatelj ekzotičen izraz v objektivnem ali direktnem, dramatičnem govoru. Bistveno pa nove besedne struje iz Pleteršnika slovničar ne sme zanikati.

Umetnikova dolžnost pa je, da estetsko-kritično zajema iz mrtvega, oživi, kar je mehansko zbrala pridnost. Seveda eno gre še nad pleteršništvo: živo ustvarjanje. Zato pa, da zamer ne bo: Dovolj slovarja. Živela zdrava ustvarjena beseda! Debeljakova knjiga sicer ni poljudna. Tudi ni za ljudi. Močna tendencioznost je. Dr. I. Pregelj.

1. A. Conan Doyle: **Zgodbe Napoleonovega huzarja**. Prevel V. Mihajlovič. Ljubljana, 1923. Založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

2. Frederick Marryat: **Morski razbojnik**. Iz angleščine prevel I. M. Ljubljana, 1923. Založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

3. Maurice Leblanc: **Arsene Lupin. Gentleman — vlomilec**. Poslovenil Vladimir Levstik. Ljubljana, 1923. Založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

4. Marguerite Burnet-Provins: **Knjiga za Tebe**. Poslovenil Alojz Gradnik. Ljubljana, 1923. Založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

5. **Šest angleških povesti**. Poslovenil Jan Baukart. V Mariboru, 1922.

6. **Mati narava pripoveduje**. Prirodopisne pravljice. Spisal K. Ewald. Slovenski mladini povedal P. H. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani, 1923.

7. Waldemar Bonsels: **Prigode čebelice Maje**. Roman za deco. Poslovenil Vladimir Levstik. V Ljubljani, 1923. Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

8. Friedrich Schiller: **Marija Stuart**. Tragedija v petih dejanjih. S porabo Cegnarjevega prevoda poslovenil Oton Župančič. V Ljubljani, 1923.

Prevaja se dandanes v Sloveniji prav po vzgledu Hrvatov in Srbov kar vse vprek, dobro in slabo. Knjiga mora biti, če sodim po tem, zelo potrebna in tudi gre. Saj Kleinmayr celo ponatiskuje (1), dasi tega ne navaja. Zdi se mi, da sploh odločujejo bolj praktični nameni. Slovenski izvorni knjigi tako bogatenje slovenskega knjižnega trga ni v korist. Tudi ne priča o velikem obzorju založnikov. Med naštetimi osmimi knjigami zaslužite le dve (7, 8) podčrtane omembe. Doyle je prijetno slovensko berilo. Vsega besednega karakteristikona v izvirniku pa prevajatelj ni umel podati. To je težek posel, podati vonj francoskega bramarstva v ustih angleškega fabulista. Marryat (2) je tako star, kakor so vedno mladi naši šolski otroci, ki bi se utegnili spričo mikavnejših zgodeb novejšega izvora vendar dolgočasiti ob »razbojniku«. Prevod iz Leblanca (3) je lep in dober, če izvzamemo neslovenski naslov. Gradnik (4) prevaja iz romanščine odločno bolje nego iz srbohrvaščine. Čuda ni. Saj je po okusu in telesu — zapadnjak. Knjiga je že pretirano prefinjena polnost moderne erotomane, ženski in francoski D'Annunzio. Ni zdrava ta »visoka pesem« moderne žene. Carducci bi pljunil, dasi je branil Romanke, ko so mu mlajši slavili germansko Gretchen. Irving, Poe, Dickens zaslužijo prevoda, pa v boljši in izdatnejši meri kakor je to storil Baukart (5) najbrže ob inem